

Не зважаємо, посміхаємось і махаємо

Помпезна коронація короля Чарльза викликала невдоволення серед британців. Чи може це означати кінець британської монархії?

Їхати вулицями в золотій кареті, махати радісним натовпам, потім одягти оздоблену дорогоцінними каменями корону на очах у тисяч глядачів з усього світу та завершити святкування великим концертом – звучить, як мрія кожної принцеси Барбі. Але саме це король Чарльз III влаштував на свою офіційну коронацію минулими вихідними. Вам здається, що це все занадто розкішно й дорого – так воно і є. Для природжених монархістів саме від цього заходу залежить усе. Зрештою, саме на ньому буде узаконена влада Чарльза, а силу британської монархії продемонструють усьому світу. Але досить сумнівно, що розкішна коронація допоможе Чарльзу зміцнити свою позицію у країні. В умовах нинішньої інфляційної кризи така публічна демонстрація може також мати протилежний ефект.

Вже лунає різка критика розкішної коронації: занадто масштабно, занадто дорого, просто недоречно. Тому, зважаючи на інфляцію у Великій Британії, щоб не створити враження, що витрачається забагато коштів чи що від людей забагато очікують, Чарльз вирішив зекономити. Порівняно з коронацією його матері, королеви Єлизавети II, на якій були присутні 8 тис. гостей, Чарльз запросив лише якісь 2 тисячі. Але така явна поступка – просто вдавана скромність коштом населення. Усе-таки людина вже не перший місяць є королем, а коронацію в будь-якому випадку оплачує не королівська сім'я, а повністю платники податків – група, до якої британські королівські особи офіційно не належать з 1993 року.

За даними інформаційного агентства RA Media, коронація королеви Єлизавети II 70 років тому коштувала 912 тис. фунтів, що за сьогоднішніми мірками становило б близько 50 млн фунтів. Загальні витрати цього разу становили близько 100 млн фунтів. Коли йдеться про настільки величезні кошти, не надто втішає навіть те, що коронація Чарльза коштуватиме на кілька мільйонів фунтів менше, ніж планувалося спочатку. Адже дедалі більше людей у Британії не

можуть заплатити за опалення, продукти чи оплатити комунальні послуги.

Розкіш, яку дозволяє собі король Чарльз III коштом британського населення, виглядає абсолютно недоречно і нагадує минулі століття монархії. Звичайно, було б нереально очікувати, що такий традиціоналіст, як Чарльз, повністю відмовиться від тисячолітніх звичаїв та ритуалів своєї королівської династії. Але він міг використати коронацію, щоб показати, що йому небайдужі проблеми нації, що він готовий посприяти кращому майбутньому, самостійно оплативши всю додаткову розкіш. З його рівнем життя було б нескладно оплатити урочистості. За даними The Guardian, його особистий статок оцінюється в майже 2 млрд фунтів. До нього належать численні маєтки, розкішні автомобілі, десятки скакових коней та колекція творів мистецтва від Марка Шагала до Сальвадора Далі. Королю Чарльзу навіть не довелося б продавати свою колекцію марок, якої було б достатньо, щоб з лишком покрити витрати на коронацію.

*Більшість населення
дуже мало цікавиться
Чарльзом або його
коронацією і насамперед
не хоче одного –
платити за цю розвагу*

Але за час перебування у статусі короля Чарльз не надто прославився наближеністю до населення. І буквально через кілька годин після проголошення його королем він довів, що найближчим часом це не зміниться. У палаці Сент-Джеймс, кривлячись і розмахуючи руками, він владно наказав співробітникам прибрати чорнильніці та піднос з ручками, перш ніж він зможе підписати присягу. Це не вперше Чарльз проявив певну відірваність від реальності, зосереджуючись більше на собі, ніж на британському народі. Протягом десятиліть він цікавився нетрадиційною медициною, залишаючись одним із найбільш впливових її прихильників не лише у Британії, а й у всьому світі. Щоб допомогти нетрадиційній медицині зробити прорив у хронічно недофінансованій Національній службі охорони здоров'я Британії (NHS), він навіть вдавався до політичного втручання, зокрема закликав міністрів змінити плани державних витрат на користь альтернативної медицини та гомеопатії.

Нетрадиційна медицина може здаватися забаганкою для заможних

людей, яким взагалі не треба надто перейматися через медичне обслуговування, але це не було б такою проблемою, якби у Чарльза не було особливої прихильності до недоказових чи навіть спростованих форм лікування. Він неодноразово конфліктував з лікарями та дослідниками, навіть з єдиним британським професором з питань альтернативної медицини Едзардом Ернстом, який висловлював стурбованість ставленням Чарльза: «Як би не розчаровували чи навіть тривожили результати моїх досліджень або результати досліджень моїх колег, він залишався переконаним, що альтернативна медицина якісна, значно краща за традиційну».

Але повернімося до коронації, заради якої вся індустрія туризму та організації подій працювала на повних обертах: повністю заброньовані авіарейси, кемпери в ейфорії з наметами вздовж маршруту в Лондоні та інші коронаційні штуки – цього всього не бракувало. Але окрім затятих шанувальників королівської родини та заінтригованих відвідувачів з інших країн, більшість населення дуже мало цікавиться Чарльзом або його коронацією і насамперед не хоче одного – платити за цю розвагу.

Воно й не дивно: коронація – лише один неоднозначний елемент монархії, який викликає дедалі більше критики, надто відколи померла Єлизавета II. Реакція Її Величності на звірства, скоєні під час колоніального періоду, звинувачення в расизмі, сумнівні жертви чи скандали про насильство щодо членів родини – відповідь Чарльза на критику британської аристократії чи себе особисто поки що була аналогічна всім попередникам – не зважаємо, посміхаємось і махаємо. У результаті монархія насамперед втрачає молоде покоління. Більшість людей, молодших за 35 років, не певні, наскільки збереження монархії у Британії важливе для них особисто. Інше опитування показало, що серед тієї самої вікової групи понад третина респондентів надали б перевагу республіці. Але ці результати стосуються лише Великої Британії. В багатьох інших частинах світу ситуація не краща: у кількох з 15 країн, де Чарльз III офіційно вважається головою держави, обговорюється відхід від британської корони. Окрім острівних держав, таких як Антигуа і Барбуда, такі обговорення також тривають в Австралії. Барбадос вже зробив такий крок у 2021 році.

*Коли стільки уваги
приділяється давньому
суперництву між Гаррі
та Вільямом,
залишається мало місця*

Для всіх інших питання таке: чи можуть люди просто перечекати правління короля Чарльза протягом наступних кількох років, чи британська монархія, можливо, з часом самознищиться? На жаль, від представників наступного покоління також навряд чи

*для справжніх проблем
країни, але книжка все ж
показує відсутність
саморефлексії та
самокритики у
британській монархії*

можна очікувати, що їм вдасться краще
впоратися з посадою, ніж їхньому батьку.
Хоча спадкоємець трону Вільям і його
дружина Кейт однозначно викликають
більше симпатії у британського населення,
ніж вередливий голова родини, вони не
менше за нього застрягли в минулому. Їхня
щоденна рутинна також складається з
посмішок перед камерами та старих сімейних
чвар.

Не можна звинувачувати Гаррі та Меган у тому, що вони втомилися
від монархії та відмовилися від статусу, щоб натомість завойовувати
індустрію розваг. Хоча сльозливі реаліті-шоу однозначно не всім до
смаку, на абсурдності королівських проблем точно можна заробити.
Незалежно від того, чи йдеться про суперечку Вільяма і Гаррі про те,
чому один був на весіллі з бородою, а інший ні, або про те, чому Кейт
не хотіла позичити Меган свій блиск для губ на заході – ці глибокі
думки в серіалі на «Нетфліксі» та в біографії Гаррі, яка тепер є
бестселером, стали непоганим джерелом доходу.

Мемуари Гаррі в перший тиждень побили рекорди швидкості
продажу серед нехудожніх книжок. Коли стільки уваги приділяється
давньому суперництву зі старшим братом Вільямом, залишається
мало місця для справжніх проблем країни, але книжка все ж показує
відсутність саморефлексії та самокритики у британській монархії.
Наприкінці 2015 року Гаррі вирішив взяти участь у боротьбі з
кліматичною кризою, і в процесі він посварився з братом, який, як
кажуть, твердо стояв на тому, що Африка – це «його фішка», і щоб
Гаррі швидко шукав іншу тему. Хто скаже любому Вільяму, що
Африка йому не належить? Подібні заяви також мають викликати
запитання щодо того, чи не варто б цій родині сплачувати податки,
щоб утримати країну на плаву, коли навіть у спілкуванні з
найближчими людьми в них самі проблеми.

Можливо, британській знаті варто було б взяти приклад з Гаррі й не
зациклюватися на управлінні країною, а натомість жити своїм
життям і не бути тягарем для британців. Якщо коронація Чарльза
все-таки провіщає кінець монархії, то, можливо, такі урочистості
зрештою мають сенс.

Переклад з англійської Наталії Сліпенко

Ліза Фельгендрейф

Ліза Фельгендрейф (Lisa Felgendreff) працює у відділі глобальної та європейської політики Фонду ім. Фрідріха Еберта в Берліні. Вона вивчає глобальні комунікації для політики та суспільства в Ерфурті та працює журналісткою-фрилансеркою.

